

Д-р Елеонора Серафимовска
Д-р Маријана Марковиќ

ПРОВЕРКА НА ВАЛИДНОСТА И РЕЛИЈАБИЛНОСТА НА АДАПТИРАНИОТ ТЕСТ НЕО ПИ-3

ОПИС НА ПРИМЕРОКОТ

Примерокот во оваа фаза, поточно во ова истражување кое имаше за цел проверка на валидноста и релијабилноста на адаптираниот тест беше работна популација - државни и јавни службеници во Република Македонија. Примерокот беше намерен и се состоеше од два подпримероци: вработени во државна администрација и просветни работници, вработени наставници во основни и средни училишта низ целата територија на РМ.

Изборот на вработени во државна администрација се правеше според:

- вид на државен орган: (Министерства, Фондови, Локална самоуправа, Царина, Шумска Полиција)
- вид на звања: Раководен државен службеник, Стручен државен службеник и Стручно-административен државен службеник и
- пол

Изборот на просветните работници, наставници во основните и средни училишта се правеше според:

- вид на настава (одделенска и предметна)
- вид на средно училиште: Гимназија и Стручно

- пол

Следи детален опис на примерокот во студијата за проверка на валидноста и релијабилноста на адаптираниот тест НЕО ПИ-3 МК.

Табела 7. Број на испитаници според пол и вработување

	Наставници вработени во основни и средни училишта				Државни службеници според звање			Вкупно
	Гимназија	Стручно	Одделенска настава	Предметна Настава	Раководен државн службеник	Стручен државен службеник	Стручно административен државне службеник	
Машко	32	34	28	30	69	59	37	289
Женско	35	33	33	34	27	52	59	273
Вкупно	67	67	61	64	96	111	96	562

Од вкупно тестирани 562 субјекти, 51,4 проценти беа мажи а 48,6 проценти беа жени; 53,9% беа државни службеници а 46,1% беа просветни работници.

Табела 8. Приказ на државните службеници според место на вработување и звање

Државен орган	Раководен кадар	Стручен кадар	Стручно-административен кадар	Вкупно
Македонски Шуми (подруж.)	30			30
Агенција за администрација	2	4	5	11
ГС	4	10	10	24
МВР	4	9	10	23
МФ	8	13	6	27
МИОА	4	12	10	26
МОН	4	10	10	24
МТВ	4	10	10	24

МТСП	4	10	10	24
Премиер	2	4	4	10
МП	3	9	10	22
ФЗО	2	4	4	10
ФПИОМ	2	4	4	10
Царина	2	5	3	10
Шумска Полиција	21	7		28
Вкупно	96	111	96	303

Табелата бр.8 покажува дека од вкупно 303 државни службеници, 36 проценти се со стручно звање, а по 32 проценти се со раководно и стручно-административно звање. Во студијата учествуваа вработени од повеќе министерства: Министерство за внатрешни работи, Министерство за финансии, Министерство за информатичко општество и администрација, Министерство за образование и наука, Министерство за транспорт и врски, Министерство за правда; потоа вработени во Кабинетот на Премиерот, вработени во Фондот за здравствено и пензинско инвалидско осигурување, вработени во Царина и Шумска Полиција.

Што се однесува до просветните работници, може да се каже дека тие доаѓаа од поголем број основни и средни училишта од општини ширум републиката (согласно регионалната поделба на општините), па од вкупно 259, 110 односно 42 проценти беа од основни и средни училишта од Скопје и скопските општини, а 149 или 58 проценти беа од училишта од другите општини, односно региони. Што се однесува до типот на настава/видот на средно училиште, 125 или 48 проценти од наставниците доаѓаа од основните училишта (49% од одделенска а 51% од предметна настава), а 134 или 52 проценти од средните училишта (по иделна половина од општа гимназија и стручно училиште)

ОПИС НА СКАЛИТЕ НА НЕО-ПИ-3МК

Следи опис на скалите и потскалите на НЕО-ПИ-3МК. Пресметани се аритметичките средини и стандардните отстапувања посебно за групата мажи и за групата жени, како и целиот примерок. Корелационата матрица е во Прилог бр 2.

Табела 9. *Дескрипција на скалите на НЕО ПИЗ-МК*

Црти на личност	Мажи		Жени		Комбинирани	
	М	СД	М	СД	М	СД
Димензии на личност						
Н: Невротизам	67.2	18.0	68.9	19.2	68.0	18.6
Е: Екстровеерност	119.3	16.5	121.1	15.8	120.2	16.1
О: Отвореност	111.0	16.1	118.9	15.8	114.8	16.4
А: Соработилвост	117.3	12.6	121.0	13.5	119.1	13.1
С: Совесност	139.7	17.4	141.5	15.7	140.6	16.6
Невротизам						
Н1: Анксиозност	12.0	4.2	12.9	4.7	12.4	4.5
Н2: Хостилност	11.6	4.8	11.6	4.8	11.6	4.8
Н3: Депресивност	10.7	4.2	10.2	4.3	10.4	4.2
Н4: Вознемирувачка окупираност со себе	12.7	3.2	12.1	3.2	12.4	3.2
Н5: Импулсивност	12.2	4.2	13.1	4.5	12.6	4.4
Н6: Вулнерабилност	8.0	3.4	9.1	3.5	8.5	3.5
Екстровеерност						
Е1: Топлина	23.2	3.4	23.4	3.4	23.4	3.4
Е2: Желба за дружење	19.0	4.2	19.6	4.0	19.3	4.1
Е3: Асертивност	17.6	3.7	17.0	4.1	17.3	3.9
Е4: Активитет	20.6	3.9	21.0	4.0	20.8	4.0
Е5: Потрага по возбуда	18.1	5.2	17.5	4.6	17.8	4.9
Е6: Позитивни емоции	20.8	4.3	22.7	3.8	21.8	4.2
Отвореност						
О1: Фантазија	15.6	4.8	16.2	4.0	15.9	4.5
О2: Естетика	18.7	5.1	21.8	4.9	20.2	5.2
О3: Чувства	20.1	3.7	22.1	3.6	21.1	3.8
О4: Акција	18.2	3.6	18.9	3.5	18,6	3.6
О5: Идеи	21.2	4.5	21.5	3.9	21.3	4.2
О6: Вредности	17.4	3.4	18.2	3.5	17.8	3.5
Соработилвост						
А1: Доверба	17.4	4.2	17,7	4,3	17.6	4.3
А2: Искреност	19.2	3.8	20,4	3,9	19.8	3.9
А3: Алтруизам	24.8	3.2	25,8	3,1	25.2	3.2
А4: Попустливост	18.6	4.2	19,3	4,3	18.9	4.3
А5: Скромност	17.0	3.8	17,3	4,2	17.2	4.0
А6: Благ темперамент	20.2	3.2	20,5	3,2	20.4	3.2
Совесност						
С1: Компетенција	23.5	3.3	23.5	3.2	23.5	3.2
С2: Ред	22.2	3.9	22.6	3.5	22.4	3.7
С3: Должност	24.0	3.2	24.5	3.1	24.3	3.2
С4: Постигнување	22.6	4.1	23.3	3.9	22.9	4.0
С5: Самодисциплина	23.9	3.6	24.6	3.7	24.2	3.7
С6: Промисленост	23.5	4.4	22.9	3.9	23.2	4.1

ИНТЕРНА КОНЗИСТЕНСТНОСТ НА ДИМЕНЗИИТЕ И АСПЕКТИТЕ (ПОТДИМЕНЦИИТЕ,) РЕЛИЈАБИЛНОСТ НА НЕО ПИ-3МК И ФАКТОРСКА ЗАСИТЕНОСТ ЗА СЕКОЈ ПОЕДИНЕЧЕН ФАКТОР

Табела 10. *Интерна конзистентност на скалите и потскалите и факторска заситеност на потскалите*

Димензии на личност	Cronbah Alpha	Extraction Method: Principal Component Analysis
Н: Невротизам	.84	
Е: Екстровеитност	.73	
О: Отвореност	.73	
А: Соработилвост	.58	
С: Совесност	.85	
Невротизам		
Н1: Анксиозност	.71	.80
Н2: Хостилност	.75	.78
Н3: Депресивност	.70	.83
Н4: Вознемирувачка окупираност со себе	.49	.57
Н5: Импулсивност	.65	.71
Н6: Вулнерабилност	.67	.80
Екстровеитност		
Е1: Топлина	.60	.72
Е2: Желба за дружење	.61	.67
Е3: Асертивност	.60	.61
Е4: Активитет	.61	.61
Е5: Потрага по возбуда	.67	.65
Е6: Позитивни емоции	.66	.69
Отвореност		
О1: Фантазија	.69	.67
О2: Естетика	.79	.72
О3: Чувства	.65	.61
О4: Акција	.48	.58
О5: Иден	.71	.76
О6: Вредности	.51	.58

Соработилвост		
A1: Доверба	.75	.50
A2: Искреност	.58	.73
A3: Алтруизам	.66	.56
A4: Попустливост	.62	.73
A5: Скромност	.64	.47
A6: Благ темперамент	.39	.37
Совесност		
C1: Компетенција	.63	.77
C2: Ред	.58	.69
C3: Должност	.57	.79
C4: Постигнување	.71	.71
C5: Самодисциплина	.71	.87
C6: Промисленост	.73	.73

КОЕФИЦИЕНТИ НА ФАКТОРСКА КОНГРУЕНТНОСТ

Беа повторно пресметани коефициентите на факторска конгруентноста кои ја докажуваат репликативноста на петофакторскиот модел на македонска популација.

Табела бр. 11. Коефициенти на факторска конгруентност (FACTOR CONGRUENCE COEFFICIENTS)

Run MATRIX procedure:

FACTOR CONGRUENCE COEFFICIENTS

	N	E	O	A	C	ITEMCONG
N1	,75	-,03	-,02	-,10	-,24	,97
N2	,71	-,03	-,10	-,46	-,16	,99
N3	,75	-,10	-,07	-,07	-,35	,99
N4	,51	-,31	-,05	,03	-,16	,95
N5	,63	,27	,12	-,27	-,26	,97
N6	,71	-,08	-,16	-,02	-,36	,99
E1	-,11	,71	,13	,26	,27	,97
E2	-,29	,67	-,03	,28	-,08	,95
E3	-,25	,35	,10	-,51	,32	,94
E4	-,02	,47	-,01	-,21	,54	,95
E5	-,05	,58	,27	-,31	-,10	,97

E6	-,12	,64	,22	,21	,11	,98
O1	,19	,21	,60	-,19	-,04	,92
O2	,15	,17	,66	,19	,19	,98
O3	,21	,49	,47	,22	,15	,93
O4	-,34	,01	,58	,13	-,01	,92
O5	-,12	,06	,76	-,01	,22	,99
O6	-,18	-,04	,58	,19	-,25	,89
A1	-,36	,17	,07	,53	-,05	,98
A2	-,05	-,18	,00	,64	,39	,97
A3	-,09	,45	,09	,42	,48	,93
A4	-,20	-,01	-,03	,64	,28	,92
A5	,05	-,20	-,11	,66	-,18	,96
A6	,13	,30	,30	,33	,02	,86
C1	-,40	,22	,03	,14	,58	,98
C2	-,05	-,01	-,06	,08	,79	,97
C3	-,24	,16	,11	,31	,61	,95
C4	-,12	,30	,20	-,04	,70	,98
C5	-,31	,15	,11	,16	,73	,97
C6	-,36	-,09	-,01	,39	,50	,92
FACTCONG	,97	,96	,95	,93	,96	,95

----- END MATRIX -----

ХИПОТЕТСКА ВАЛИДНОСТ НА НЕО ПИЗ-МК

Проверката на хипотетската (конструкт) валидност на инвентарот на личност НЕО-ПИ-3мк беше спроведена со паралелно задавање на ММПИ201 инвентарот на личност и Скалата на интерперсонални придавки IASR (INTERPERSONAL ADJECTIVE SCALES). Всушност, со задавање на овие два инструменти се проверуваше конвергентната валидност на НЕО ПИ 3- МК.

ММПИ201 (ММПИ201) е тест кој се употребува во клиничката пракса и честопати се користи во студиите кои ја тестираат валидноста на НЕО ПИ формите на инвентарот на личност (Biro, Berger, 1988). Во Македонија се користи повеќе од 20 години за дијагностицирање на ментални растројства и како интегрален дел од батеријата клинички тестови. Во употреба е скратената верзија ММПИ 201 кој содржи 8 скали а нејзиниот опис е даден во табелата број 60.

Табела 12. Опис на скалите на ММПИ 201 (според Biro, Berger, 1988).

Број	Кратенка	Опис	Што мери
1	Hs	Хипохондријаза Hypochondriasis	Загриженост со телесни симптоми

2	D	Депресија Depression	Депресивни симптоми
3	Hу	Хистерија Hysteria	Свесност за проблемите и слабостите
4	Pd	Психопатска Девијација Psychopathic Deviate	Конфликт, борба, лутина, почитување на правилата во општеството
5	Pa	Параноја Paranoia	Ниво на доверба, сомничавост, чувствителност
6	Pt	Психастенија Psychasthenia	Грижа, анксиозност, напнатост, сомнежи, опсесивност
7	Sc	Шизофренија Schizophrenia	Чудно размислување и социјалната отуѓеност
8	Ma	Хипоманија Hypomania	Ниво на ексцитабилност

Во табелите што следат се наведени прво универзалните кратенки за потскалите а потоа и македонските поими заради лесно препознавање на веќе усвоените ознаки на тестовите од ММПИ тестот.

Во табелата која следи даден е приказ на добиените генерални тенденции на поврзаност на димензиите на личност согласно ММПИ 201 инвентарот на личност и петте димензии на личност спред НЕО ПИ-3мк инвентарот на личност. Ова е само првичниот чекор во испитувањето на конвергентната валидност на НЕО ПИ-3мк.

Табела 13. Корелација помеѓу основните димензии на НЕО ПИ3-МК и 8те скали на ММПИ

ММПИ Скали	Н	Е	О	А	С
Нs (Хипохондријаза)	128**	-088*			-144*
D (Депресија)	622**	-344**	-246**	-217**	-395**
Hу (Хистерија)	310**	-122**		-106*	-220**
Pd (Психопатска девијација)	141**			-227**	-205**
Pa (Параноја)	533**	-166**	-185**	-349**	-222*
Pt (Психастенија)	205**	-217**	-210**	227**	-096*
Sc (Шизофренија)	093*				-110*
Ma (Манија)		265**	178**		141*

Табела 14. Корелација помеѓу сите потдимензии на 5те димензијата на НЕО ПИ3-МК и 8те скали на ММПИ

	Hs	D	Pd	Hy	Pa	Pt	Sc	Ma
H1	.130**	.488**		.303**	.421**	.145**		
H2	.092*	.494**	.142**	.262**	.486**			
H3	.10*	.537**	.177**	.215**	.474**	.246**	.183**	
H4		.346**			.282**	.204**		-.185**
H5	.098*	.386**	.100*	.231**	.320**			
H6	.153**	.506**	.122**	.267**	.360**	.222**		-.087*
E1		-.272**	-.116**		-.173**			.174**
E2		-.304**	-.098*	-.092*	-.287*		-.088*	
E3		-.215**				-.206**		.150**
E4		-.165**				-.161**		.199**
E5	-.092*	-.121**		-.103*		-.162**		.234**
E6	-.110*	-.264**	-.105*	-.099*	-.185**	-.194**	-.132**	.179**
O1						-.133**		.159**
O2		-.090*						.169**
O3		-.140**	-.088*			-.207**	-.128**	.132**
O4		-.244**			-.267**	-.138**		
O5		-.280**		-.105*	-.178**	-.128**		.102*
O6		-.203**			-.260**	-.163**	-.091*	
A1		-.244**	-.131**		-.336**			
A2			-.143**		.220**	.133**		-.105*
A3		-.237**	.170**	-.132**	-.142**		-.110*	.134**
A4		-.250**	.193**	-.136**	-.267**			
A5		.089*	-.112*		-.120**	.092*		
A6								.115**
C1	-.112*	-.373**	-.126*	-.175**	-.199**			.086*
C2	-.101*	-.099*	-.097*	-.091*			-.094*	
C3	-.100*	-.310**	-.117**	.208**	-.208**	-.215**	-.108*	
C4	-.104*	-.215**	-.087*	-.165**				.136**
C5	-.141*	-.460**	-.184**	-.213**	-.315**	-.188**	-.154**	
C6		-.262**	-.190**	-.183**	-.206**			
	Hs	D	Pd	Hy	Pa	Pt	Sc	Ma

Добиените податоци ја покажуваат поврзаноста на димензиите на личност добиени на ММПИ 201 и поголемиот дела од цртите на личност кои ги сочинуваат димензиите *Невротицизам*, *Екстровертност*, *Отвореност*, *Согласност* и *Совесност* од инвентарот НЕО ПИ 3.

Во овој дел што следи, а кој се однесува на поврзаноста на ММПИ 201 со НЕО ПИ 3, дадена е поврзаноста помеѓу комбинациите на скалите на ММПИ кој упатуваат на определни растројства (Hathway & Mckinley, 1983 според McCrae and Costa, 2010) и димензиите (цртите) на личност според инвентарот НЕО ПИ 3. Податоците од нашето истражување се споредени со американско истражување реализирано од Costa & McCrae (преземено од прирачникот за НЕО ПИ 3 на истоиментите автори (McCrae and Costa, 2010).

Табела 15. Споредба помеѓу поврзаностите помеѓу димензиите на НЕО ПИ3-МК и 8те скали на ММПИ во Македонската и Американската студија

ММПИ Типови на личност	Македонска студија	Американска студија
Компулзивен тип на личност	Н1 (Анксиозност)	
	.41**	.51**
Граничен случај	Н2 (Непријателство, Хостилност)	
	.28**	.47**
Зависен тип на личност	Н3 (Депресија)	
	.35**	.52**
Избегнувачки тип на личност	Н4 (Вознемирувачка окупираност кон себе)	
	.15*	.58**
Граничен случај	Н5 (Импулсивност)	
	Нема	.43**
Зависен тип на личност	Н6 (Вулнерабилност)	
	.28**	.52**
Шизоиден тип на личност	Е2 (Желба за дружење)	
	-.14*	-.66**
Антисоцијално поведење	Е5 (Барање на возбуда)	
	Нема	.40**
Граничен случај	О1 (Фантазија)	
	.13*	.34**
Хистроник	О4 (Акција)	
	.15*	.37**

Пасивна-агресија	С 2 (Потреба за ред)	
	Нема	- .44**
Антисоцијално поведение	С3 (Должност)	
	-.34**	-.41**
Пасивна агресија	С5 (Самодисциплина)	
	-.15**	-.44**

Сите прикажаните податоци во овој дел (13,14 и 15) одат во прилог на тоа дека: *Постои поврзаност на димензиите на личност определени од НЕО ПИ 3-МК инвентарот на личност и оние определени од ММПИ 201 инвентарот на личност, со што хипотететстака (конструкт) валидност на НЕО-ПИ 3-МК беше потврдена.*

ИАСР

За понатамошно докажување на конвергентрената валидност на НЕОПИ3-МК беше зададена скала на интерперсонални придавки IASR (INTERPERSONAL ADJECTIVE SCALES). На оваа скала испитаниците имаат можност да изберат степен до кој точно ги опишува одредената придавка (Wiggins, Trapnell, Phillips, 1988). Оваа скала била зададена во неколку студии и покажувала константна поврзаност со NEO PI-3 (Trapnell, Wiggins, 1990). Се состои од 124 ајтеми. 64 ајтеми се содржат во некоја од 8те претпоставени скали, додека останатите 60 ајтеми се анализираат одделно. Сите називи на скалите се дадени изворно на англиски јазик за да може да се направи директна споредба со податоци од истражувања каде е користена оваа скала за докажување на екстерната валидност на NEO PI-3.

Табела 16. *Интерна конзистентност на скалите во IASR-B5*

IASR-B5 скала на интерперсонални придавки	Кронбах алфа
PA (Assured dominant)	.68
HL (Unassured dominant)	.71
BC (Arrogant calculating)	.50
JK (Unassuming Ingenious)	.61
DE (Cold hearted)	.70

LM (Warm agreeable)	.71
FG (Aloof introvert)	.61
NO (Gregarious introvert)	.72

Во меѓународните студии веќе е потврдена корелацијата помеѓу двата основни фактора од IASR-B5 и димензиите Екстровеизија и Соработливост (Trapnell, Wiggins, 1990), па оттаму беше тестирана истата корелација во македонската студија.

Табела 17. Поврзаност помеѓу димензиите *E* (Екстровеизија) и *A* (Соработливост) со двата основни фактори од IASR- B5 Скалата - *DOM* (од *Dominance/Доминантност* и *LOV* (*Love/Љубов, Грижжа*)²

	E	E1	E2	E3	E4	E5	E6
DOM	.62**	.48**	.39**	.47**	.42**	.43**	.34
	A	A1	A2	A3	A4	A5	A6
LOV	.35**	/	.30**	.34**	.13*	/	.19*

Податоците прикажани во следните табели 72 и 73 покажуваат речиси идентична корелација како и претпоставената корелација (Wiggins, Trapnell, Phillips, 1988)

Табела 18. Поврзаност на димензијата *C* (Совесност) со некои од ајтемите на Скалата IASR-B5

Поединечни ајтеми од IASR-B5	Корелација со димензијата Совесност
Orderly	.34**
Systematic	.25**
Thorough	.39**
Organized	.44**
Planful	.27**
Neat	.30**

² Тоа се двете ортогонални оски во Интерперсоналниот Циркушплекс моделот на личност (Wiggins, 2003). Едната е вертикалната оска која е именувана како Доминантност и се однесува на моќ и контрола, а хоризонталната оска е Солидарност, Пријателство, Тополина и Љубов (Wiggins, 2003).

Tidy	.71**	
Efficient	.26**	
Reliable	.16**	
Self-discipline	.22**	
Inefficient		-.30**
Undisciplined		-.40**
Untidy		-.42**
Unorderly		-.34**
Unsystematic		-.43**
Impractical		-.32**
Disorganized		-.41**
Unplanful		-.38**
Unreliable		-.13**
Forgetful		-.42**

Совесноста која ја мери НЕО ПИ-3мк очекувано значи исто што и самописните придавки: систематичност, организираност, педантност, самодисциплина, а исто така очекувано е во спротивното со непрактичност, неефикасност, без план....

Табела 19. Поврзаност на димензијата Н (Невротицизам) со некои од ајтемите на Скалата IASR-B5

Поединечни ајтеми од IASR-B5	Корелација со димензијата Невротицизам	
Anxious	.37**	
Worrying/Tense	.42**	
Hypersensitive	.27**	
Self-conscious	.43**	
Guilt-prone	.26**	
Nervous	.48**	
Fretful	.44**	
Overexcitable	.44**	
Relaxed		-.23**
Unmoody		-.22**
At ease		-.24**
Calm		-.36**

Stable	-0.26**
Unanxious	-0.28**
Unnervous	-0.40**
Unagitated	-0.22**

Невротицизмот, како и што се очекува позитивно корелира со придавките со кои поединците се опишуваат себеси како: нервозен, хиперезензитивен, со грижа на совест, вознемирен, а негативно со придавките релаксиран, смирен, стабилен...

Табела 20. Поврзаност на димензијата О (Отвореност) со некои од ајтемите на Скалата IASR-B5

Поединечни ајтеми од IASR-B5	Корелација со димензијата Отвореност
Unconventional	.29**
Abstract-thinking	.35**
Philosophical	.37**
Literary	.42**
Reflective	.22**
Inquisitive	.32**
Questioning	.36**
Individualistic	.17**
Broad-minded	.18**
Imaginative	.28**
Unreflective	-.18**
Unphilosophical	-.35**
Unsearching	-.31**
Unimaginative	-.28**
Conventional	-.17**
Unliterary	-.37**
Uninquisitive	-.19**
Unartistic	-.42**

Очекувано димензијата која ја мери О позитивно корелира со сопствениот опис како: неконвенционален, со апстрактно размилување, имагинативен..., а негативно со неистражувачки тип, нефилозофски, немислечки тип...

Следи табела во која се прикажани поврзаностите на поединечните потскали од НЕО-ПИЗмк со скалите на *IASR-B5*, паралелно во македонската и американската студија

Табела 21. Поврзаност на потскалите на НЕО-ПИЗмк со скалите на *IASR-B5*

	Македонска студија	Американска студија
Потскали на НЕО-ПИЗмк	IASR Assure dominant (PA)	
N4 Вознемирувачка окупираност со себе	-14*	-50**
N6 Вулнерабилност	-23**	-50**
E3 Самоувереност	.54**	.69**
C1 Компетенција	.19**	.42**
C4 Тежнение кон постигнување	.36**	.52**
	Aloof introverted (FG)	
E1 Топлина	-.39**	-.68**
	Un assured submissive (HI)	
E4 Активитет	-.33**	-.41**
	Gregarious extroverted (NO)	
E4 Активитет	.31**	.41**
E6 Позитивни емоции	.35**	.58**
	Arrogant-Calculating (BC)	
A2 Искреност	-.50**	-.53**
	Warm-agreeable (LM)	
A3 Алтруизам	.40**	.60**
	Aloof – Introverted (FG)	
A3 Алтруизам	-.39**	-.48**
	Unassuming-ingenuous (JK)	
A5 Скромност	.14*	.36**
A6 Благ темперамент	-.21**	-.44**

Табелата 21 е приказ на истонасочноста на корелациите во двете студии и всушност јасен приказ на конвергентната валидност на НЕО-ПИЗмк. И во македонската, како и во американската студија, на пример скалата Арогантен-Пресметлив (Arrogant-Calculating /BC/ високо негативно корелира со потдимензијата А2 (Искреност); скалата Топол-Соработлив (Warm-agreeable /

LM/ високо позитивно корелира со потскалата А3 (Алтруизам) итн. (McGrue and Costa, 2010).